

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

MUTYIMA WA MUNTU

Copyright ANGP

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS
P.O. Box 2191, Pretoria 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations.)

MUTYIMA WA MUNTU

Njibo ikola ya Leza, shi kitanda kya busendwe kya Satana. 1 Yoano 3:4-10.

Kudi Batañanga:-

Dibuku dinodi nadyo ke dipyapo. Kubapita pano myaka tutwa tubidi kasha dya mwekele dibajinji kala'tu mu ntanda ya Bene Falansa. Kadi dino dibuku di ba leta mwinya ne dyese dikatampe kudi bantu bavule bene. Penepo dino dibuku dikalanga'nka bwa kitalo kya mutyima mo tu bwanya batwe bantu kwitala batwe bene ne ku jingulula mwikadilo wa mutyima wetu monka mwe u jingulwidile Mwine Leza. Kadi ne bantu bavule bene pa kuyuka bubi bwa mityima yabo pa mwanda wa kutanga ino myanda inoi, nabo bālamukile pa mutyima ne kutambula mityima mipya ne mishipiditu mipya munda mwabo.

Nanshi abewa nobe pa kutanga dibuku dinodi, bavuluke bidi amba binebine dino dibuku nadyo i kitalo kya mutyima kya kwitala nakyo abe mwine. Kadi shi wi wambulwa kuyuka Leza, shi wi mwine-Kidishitu, kadi shi wi mwitabile, shi wi mujokele munyuma, ukabwanya kumona kifwatulo kyobe monka mo kimwekanga kudi Leza Mwine, ne Leza Kadipo'mba, yeu ye yeu, mhm. Nanshi Leza Nandi U talinga mityima ya bantu bonso ne kuyuka U yukile byonso bidimo.

Penepo Satana nandi i shandya byabubela byonso, aye u di mbikavu wa mfindi, ne leza wa panopantanda. Kadi aye u sakanga kwialamuna ēfwane ne mumalaika wa mwinya, ino aye ke mumalaika wa mwinya po mo ba mu langila bantu bavule bene ba fitwa pa mityima yabo pakulombolwa mwe-ndeke muswelo wa bubi bwandi. Penepo monka mo kyaikadile umbitayi bya kala, ne dyalelo dinodi mo monka, badiko bavule bene batumibwa babubela, ne bengidi ba bōngojani bēalamunanga bwi batumibwa ba Kidishitu. Nanshi ke kintu kya kwana po, ke-muntu satana mwine wialamwine bu-mumalaika wa mwinya. 2 Kod. 11:13,14. Kadi ne babipyamambo ne bampikwa kwitabijya nabo badibampofu, bafwe ku mēso a Mwine-Leza. Abobakōkelanga mushipiditu wa leza wa panopantanda. Efis. 2:2. Nanshi shi kebajingululapo bumpofu bwabo nabya batadidile konka ku kōneka

kwa nyeke ne nyeke ke. Yewa wa ku nena'mba, Nkidipo ne mambo, nabya wiongolanga aye mwine.

Ino yewa ulongalanga bubi i wa dyabola; ke-muntu aye dyabola uloňanga bubi ne kungalwilo kwine. E po pa mwanda pāsokwedilwe Mwana Leza'mba, ōne mĩngilo ya dyabola. 1 Yoano 3:8. Penepo kōkelai Leza; mumukomene dyabola nandi ukemunyema. Kadi fwenai kudi Leza, nandi U ke mu fwena. Yakoba 4:7,8.

Penepo abe pakutanga dino dibuku ne kutala bifwatulo byadyo, nabya ukabwanya kumona munda mwa mutyima obe. I biyampe abe kwitabija kike kya Leza kikulombole mwikadile mutyima obe. Itabija mambo obe ne kutuna mpika mwanda Dibuku dya Leza di nena'mba: Wiwwane tunene twa'mba, ketudipo ne bubi, nankyo twiongolanga batwe bene, ne binebine kebidipo mwetu, mhm. Ino wiwwane tulupule myanda yetu, nankyo Aye i Wabinebine wa bōloke bwa kwitulekela myanda ne kwitūōkeja ku bukondame bonso. 1 Yoano 1:1-10. Penepo nanshi twikōkejei ketudi babumvu pa kuboko kwa bukomo kwa Leza, nabya ne mashi a Yesu Wandi Mwana etutōkejanga ku bubi bonsololo. 1 Pet. 5:6.

Kadi umbabikalwa bulopwe, shi kudi satana, shi kudi Leza; kadi udi mupika wa bubi poso udi mwingidi wa Leza. Nanshi shi abe wimunekene ku bubi nabya kokituna'kyo. I biyampe kwita padi Leza, Ye Uyuka kukunyongolola mudi Yesu Kidishitu Wa tuminwe panopantanda kupandija babipyamambo, ne kutyumuna bukomo bwa bubi ne bwa satana bwine kumo. Aye Yesu Kidishitu I Bukūdi bwetu. Kadi Abe udi mu kifuko kya Leza Ukola, Ye Umonanga ne bifi-bwe byonso, ne milangwe yonso ya mutyima, kadi ne bilongwa byobe byonso byo walonga umbumi bobo. Kubwanyapo kwifya abe mwine, nansha kufya bilongwa byobe kudi Leza, mhm. Kadi Yewa Wapangile kutwi Nandi A bulwe kwivwana? ne Yewa Wapungile diso, A bulwe kumona? Nyimbo. 94:9.

Mwanda mēso a Yehova akeñenya kusambakanya ntanda yonsololo konsokonso pi na pi, kwilomboja mukomo wa boba ba mutyima mubwaninine kwādi. 2 Bil. 16:9.

Mwanda mēso andi adi pa mwikadilo wa muntu, ino Umonanga matabula andi onso. Kekudipo mfindi nansha mujiñininya wa lufu, ko bakēfyā balonga byabukondame. Yoba 34:21,22.

Nanshi Yesu kadi Wibakulupile Aye Mwine, mhm, mwanda Wadi Wibayũkile bonso. Yoano 2:24.

E! Keye wa katokwe kandi, shandi! yewa wa lekelwa ku kujilula kwandi, ne bupyamambo bwandi bubajimankanibwa. Keye wa katokwe kandi, shandi! yewa wampikwa kujingululwa bubi kudi Yehova, Wa mushipiditu wandi wa kubulwa ne bumbalwe. Nyimbo. 32:1,2. Batange ne Nyimbo. 51. Kadi Yesu Mfumwetu Witanga ne dyalelo amba: Iyai kwami banwe bonso bakuputuma na mingilo, ne bakulemenwa, nabya nami nkemutukija'byo biyampe. Mateo 11:28-30.

**BUSHINTULUDI BWA BIFWATULO.
KIFWATULO KIBAJINJI.**

Penepo kifwatulo kinoki kilombola mutyima wa muntu, shi wa mwana-mulume, shi wa mwana-mukaji wa panopantanda wampikwa kwalamuka pa mutyima, utelwa mu Dibuku dya Leza bwi kipyamambo, ko ku nena'mba i muntu uköke-
langa mushipiditu wa panopantanda, ne bisakasaka mutyima wa bu-ngitu. Kadi i kifwatulo kyabinebine kya mutyima monka mo u mwekelanga kudi Leza. Tala mēso a muntu matyile pya! mwanda wa bunkolwakolwa, mo tu tanga mu Nkindi 23:29-33., amba: Lelo wamalwa i ani? ani wanjia, i ani wañuma? Lelo i ani udi ne myanda? le i ani udi ne byaso byampikwa mwanda? I ani le udi ne mēso atyila? Boba bēja pabwipi na vinyu; boba bēnda basokola vinyu misobakane. Kōkatalapo pa vinyu po ikidi ityila, po ikityila pya-a mu kitomemo'mwa, po ikipita biyampe pa mudibu; ino kumfulo'kwa ke isumana bwa nyoka, kadi i sumana pamo na nyoka wa bulobo. Mēso obe akabandila bintu bingi, kadi mutyima obe ukanenanena bintu bipupakane.

Munshi mwa mutwe mwa kifwatulo kinoki mumwekanga mutyima wa muntu, e mo mudi banyema ba miswelo ne miswelo ba kufunkila bubi bwa miswelo ne miswelo bwikalanga mu mutyima wa muntu, mwanda mutyima nao i kikalo kya bubi bwetu. Kadi Leza Wa nena'mba: Mutyima utabukile bintu byonsololo budimbañani, ubela byamwikomwiko'tu; lelo uyūkile'o i ani, a? Yelemia 17:9. Kadi ne Mfumwetu Yesu Mwine Wa nena'mba: Ke-pantu munda mwa mutyima mwa bantu mutamba byakukanina bibibibi, ne makoji, ne busekese, ne kwipayaya bantu. Ne bwivi, ne makomwamēso, ne bubi, ne buzazangi, ne byakulondalonda monso mutwala mutyima mubi, ne nshikani, ne butukani, ne kibengo kya kwizunzula ne bukobakane. Bino byonso bibibibi byo bilupuka munda byakujilula muntu bijila. Mako 7:21-23.

1. NKANGA.—Nanshi kyo tu mona mu kifwatulo dibajinji i nkanga. Penepo nansha bantu ba tendela buya bwa nkanga, ino aye wēlekejibwa bu-kwitatula n.u mutyima wa muntu. Kadi ne aye Mutumbwe wa dyuba, Kelubi mushingwe-mani, ye enka wadi kala mulami wa mudilo wa Leza, Mumalaika wa Leza Mwine, nanshi wa ponene ponka pa mwanda wa kwitatula kwandi, e monka mwālamukile, ke walwana ne Leza, ke Dyabola. Isaya 14:9-17; Ezekyele 28:12-17.

Penepo kwitatula nako kwimwekejanga mu miswelo mivule mine. Kadi bantu bamobamo bētatula umbupeta bwabo, nansha mu űeni yabo, ne mu bivwalwa bipotwa ku lupeto luvule; bangi nabo bētatula pa mwanda wa lubutwilo, nansha bubutule bwabo bwa muzo wabo, nansha mu bukomo bwabo bwa kulonga bintu bitendelwa. Ino bano bonso bēdilwe'mba, Leza Ukomene bakwilemeke, ino Upana buntu kudi babumvubumu. 1 Petelo 5:5. Kadi Leza Ushikilwe kwitatula ne kibengo. Nkindi 8:13. Kwitatula kubadikila bōnakane, kadi ne mushipiditu wa kwizunzula ubadikila kupona. Nkindi 16:18.

2. MBWA.—Penepo mbwa nandi witulombola bubu bwa busekese ne makoji, ne bilokoloko bya bu-ngitu, mwanda mbwa, konso kwaendanga, kakōkejapo kutūkija mutyima biyampe, mhm, udi ne bwivi ne kujokoloka bitupu. Kadi ne bantu bavule badi enka nabya mwanda bēnangilanga pa mwanda wa kulonga bubu, mwana-mulume ne mwana-mukaji kwa kubulwa kulonda bijila bya Mwine-Leza. Kadi i bine, amba busekese ne makoji bienda bivula bikatampe umbukata mwa bantu mu ano mafuku etu a kumfulo kwa panopantanda. Nanshi bansongwalume bavule kebatukijangapo mityima yabo biyampe, mhm, balonga busekese konso ko bēnda, shi i mukaji udi ne mulumeyandi kunjibo, nansha i mukaji wampikwa kusonga, kebamupija mambo makatampe ne kutyina kwine mpika. Kadi ne badi ne bakaji babo nabo, bebashiya bitupu pa kwenda kukakimba bakaji bapya bakulonga nabo bubu. Penepo bubu bwa muswelo wadi ne bene-Sodoma nabo bubakwata mityima ya bantu ba dyalelo dinodi, e monka mwafumikile Mfumwetu Yesu'mba: Kadi monka mo kyadi kikadile mu myaka ya Lota, kadi nankyo kikēkalanga'nka nabya mu mafuku a mfulu. Luka 17:28-30. Nanshi bintu bibālamu ka'tu mwanda pa kala, bakulumpe pakutana muntu ubipija kibundi ne bubu bwandi, bamutelele bwi-mbwa, kadi bamutapile bukidi bonka, amba: Wakaboleja kibundi ne bubu bwandi. Penepo Dibuku dya Leza di nena'mba: Ino panja padi bambwa, ne bamajende, ne babusekese, ne bantapani, ne bakwabila bakishi, ne bonso baswele ne kulonga mabela. Kusokwelwa 22:15. Tynai busekese; mambo onso apile muntu keamudipo ne ku ngitu ehe, poso i busekese nabya wapimo ne ngitu yandi mine. Le komuyūkilepo nashi, amba ngitu yenu i njibo ikola ya Mushipiditu Sandu Udi

mwenu O mwapebwa kudi Leza, a? 1 Kodinda 6:15-20. Shi kadi muntu ònakanye njibo ikola ya Leza, nabya nandi Leza Ukamònakanyanga mwanda njibo ikola ya Leza i mipandulwemo, ke banwe kadi. 1 Kodinda 3:16-18.

3. NGULUBE. Nanshi ngulube nandi witufunkila bubu bwa bunkolwakolwa ne budyapolo. Ngulube udyanga byonso byamona, shi kiyampe, shi kibi, e monka mo badyanga bantu bamo, mwita wa nyema wa fwile luba, ne nyema wampikwa kutyiba mudibu, ne kutoma mashi ājidikile Leza'mba: I kijila kutoma'o. Bilongwa 15:20; Isaya 66:17. Kadi bantu bavule bònakanyanga ngitu yabo, shi ku budyapolo, shi ku kutoma kwa mfwanka wa miswelo yonso, ne ku butondwe. Kadi bino bintu byonso bitweja biko, ne bulembe mu mashi, ne kutwala muntu ense ulonga'byo mu dishinda dya bubu. Nanshi i Satana mwine wapu kwibafunga bwi bapika bandi, bantu bavule bamukòkelanga, ino enka bukomo bwa Leza Mwine bobukòkeja kunyongolola mupika wa Satana udi ne kibidiji kya kutoma mfwanka, ne kulonga bino byonso bya bubu. Kadi kudi bansongwalume bavule, ne bakulumpe, ne banunu bene balanga'mba: Kutoma mālwa, shi lutuku, shi vinyu, kebubipo, nanshi nkolwakolwa kakòkejapo kutwela mu Bulopwe bwa Leza. Kadi muntu mukolwe nandi ulonga bintu bilembakane bya bumvu bukatape. Vinyu yo imbeñañani, byakutoma bikomo lo lupotopoto; kadi ense utupa nabyo, shi ani, shi ani, kadipo wañeni. Nkindi 20:1.

Kadi mu bijila bya Mosesa namo, yense wadi ne mwana wandi ntomboki, ne bunkolwakolwa, poso amulete kudi bakulumpe amba āshibwe mabwe, afwe mwanda wa kufundula bubu' bwa mubukata mwabo. Kupituluka 21:19-21. Kadi mo monka shi abe usobakanya byakutoma bikomo, nabya ubapi mambo'tu pamo ne bonso batoma'byo bene. Isaya 5:22. Yo! malwa andi yewa upana ku mwikadi nandi byakutoma, kudi abe upungulula mutyibi obe kumukoleja. Habakuka 2:15. Lelo kemuyūkilepo'mba bampikwa kōloka kebakapyanapo Bulopwe bwa Leza, a? Kemukyongolwai. Ke-bantu babusekese nasha bakutota bakishi, nansha bamakoji, nansha bakwionakanya abo bene, nansha bangivi, nansha babilokoloko, nansha BAKUKOLWAKOLWA, nansha babutukani, nasha bakōngola, kebakapyanapo Bulopwe bwa Leza, mhm. 1 Kodinda 6:9,10. Ebiya pano kadi,

mingilo ya ngitu i misokoke pa tōka; byo bino'bi: busekese, ne kujilula kwa bijila, ne byakulondalonda bya mutyima umbi, ne kutota kwa bakishi, ne bufwityi, ne nshikani, ne lupata, ne mukao, ne bukalabale, ne ñuma, ne kwilalulula kubikubi, ne kwiketa kubi kwa pala pala, ne byakilokoloko, ne BUNKOLWAKOLWA, ne lupotopoto, kadi bikwabo byonso bidi namino'bi; bino bintu bino'bi, nemudyumuna biyampe'mba bakulongalonga'byo, kebakapyanapo Bulopwe bwa Leza, mhm. Ngalatea 5:19-23. Kadi kemukakolwai vinyu (mālwa) e mudi lūma, poso mwikute enka Mushipiditu. Efisesa 5:18. Yesu Mfumwetu I Nsulo ya bumi. Kadi Yesu'mba: Shi muntu waiwana kyumwa āye kuno kwami ātome mēma a būmi. Yoano 7:37,38. O—O! banwe bonso badi ne kyumwa, shi ba ani, shi ba ani, iyai ku mēma, kabidi ne yewa wampikwa lupeto nandi; iyai, mupotei, mudyeyi; cyo, iyai potai vinyu ne mabele lupeto mpika, nansha lupoto lwine. Lelo i mwanda ka o mwelela lupeto pa kyokya kekidipo bu-kidibwa, a? né mingilo yenu pa kyokya kyampikwa kwikutijana, a? Isaya 55:1,2. Ino boba bakukatoma oa mēma o nkebapa ami, nabya abo kebakēwanapo kyumwa nyeke ne nyeke. Nanshi ao mēma o nkebapa akebālamuka munda mwabo ke nsulo ya mēma a kusukumuka, suku! suku! suku! ne ku būmi bwa kuladila nyeke ne nyeke-ke. Yoano 4:14.

4. NKUVU. Penepo nkuvu nandi i nyema unanga'nka bityebitye, kadi aye udi kyelekeje kya bantu bamulelemulele, ne badimbidimbi, ne bafwityi. Kadi muntu wakinkosela upona mu byamalwa bya miswelo mivule. Aye usenswe kwiba, kasenswepo kwingila mingilo. Kiswa-mutyima kya wamulele kimwipaija, mwanda makasa andi apela kwingila. Kadi kyoki kyābila byamwiko'tu difuku ne bukata. Nkindi 21:25,26. Nanshi buzoze bwa mutyima bwikutakankaja mpata, mwanda muzoze kalombangapo biyampe, mhm, nansha kutanga Dibuku dya Leza mpika. Kadi, shi Leza Ukunena abewa mwine-ntanda'mba: Itabija dyalelo, mpe mutyima obe, ino abe utunga mafuku a kumēso o kuyūkilepo, lelo nabya ubulwe kufwa umbubi bobbe, wampikwa kupanda mudi Kidishitu Mfumwetu? Penepo kadi, monka munenena Mushipiditu Sandu'mba: Dyalelo dinodi, shi mwivwane diwi dyandi, kemukōmija mityima yenu. Bahebelu 3:7,8. Penepo kiboyongolo kya nkuvu nakyō ki kimbibwa ku baña-

nga bamajende bonso, e kyo kimo kyo bēngila nakyo mu kupaka kwa manga. Kadi kitulombola bubi bwa kupaka, ne kukulupila mu manga, nansha kubuka, ne kupakibwa manga, ne kwitabija kudi Leza wa būmi mpika. Nanshi bantu bavule pakwivwana misongo mungitu mwabo, ne kumona byamalwa bya miswelo ne miswelo, ne kufwilwa banababo penepo banena'mba: Kudi muntu wandoa, kadi abo kebalombapo kudi Leza Shakapanga Wakwituḱwasha mu bino byonso binobi, ehe. Nanshi ke bēnda kudi muñanga udyanga mfalanga yabo bitupu ne kwibakwasha kwine mpika. Kadi Leza Webanenene bana ba Isalela'mba: Kokakolwapo, kuleka waḅutyi kwikala mumi. Divilu 22:18. Leza'mba: Kekukatanwapo mobe ubuka lubuko, ulonga byamwiko, nansha uloañana, nansha wamajende, nansha mfwityi, nasha wipangula bibanda, nansha wamaleñanya, nansha wipangula bafu, mwanda enselele ulonga bine bino bintu bino'bi, i wamunyanji kudi Yehova. Kupituluka 18:10-12. Kadi kemukasomonwapo kuvundamukila ku boba bēta bikudi bya kaya-mulongo, nansha ku boba ba majende; kemukikimbidila'bopo kwimusubija; amiwa unou ne Yehova Leza wenu. Bene Levi 19:31. Kabidi oa muya uvundamukila ku boba bētanga bikudi bya kaya-mulongo ne ku bamajende kwenda busekese nabo nkōminija mpala yami muya'wa, ino nkafundudidila'ye umbukata mwa bantu bandi. Mwipanduleimo banwe bene nanshi, mwikale bajila; mwanda amiwa ne Yehova Leza wenu. Levi 20:6,7. Penepo Yesu Kidishitu kasuku kandi Ye Mukūdi wetu wakulekela bubi bwetu bonso, kadi Aye I Ńanga wa binebine Wakundapa mbá yetu yonsololo. Nyimbo 103:1-3. Lelo kudi umo ubela umbukata mwenu'ni? Nabya bēte bakulumpe ba Kipwilo; nabo bamulombelele, ne kumushinga mani ponka, mu dijina dya Mfumwetu kadi ne lulombelo lwa kwitabija lukamupandija ubela, ne Mfumwetu ukamulangula; nansha wapile mambo akamulekelelwa. Peneponanshi mwikale kwisabila myanda banwe bene na bene, ne kwilombelela'mba mukomejibwe. Yakoba 5:14-16.

Penepo abe nobe potañanga dibuku dinodi, Leza Wisambanga nobe, kadi Ukwitanga'mba: Alamuka pa mutyima obe ne kumpa mutyima obe, ino mushipiditu umbi wa bwinkuvu udi monka munda mwa mutyima obe enena'mba: Kokētabija dyalelo, aha, ukōkeja kwitabija dyakesha nansha mu yenga wiyamo, shi mu mwaka wiyamo'wa, amba: Kokitabijapo mwanda ukisaka kuja ne kutompa bitokeja-mutyima

bya panopantanda. Ino shi witabije mudi Yesu nankyo ukamona bunyongolodi bukatampe mwanda Yesu Waile panopantanda kwibakūla bonso baMwitabija, badi bamuni-bwe ku moyo wa lufu mu myaka yonso ya būmi bwabo. Bahebelu 2:14,15. Nanshi shi kwitabijepo diwi dya Mfumu-wetu, nankyo ukōmija mutyima obe poso wakoma'nka bwa kiboyongolo kya nkuvu mwine. Ino penepo batwe ke pepi, tukapanda namani shi twikale ne kinkosela pa luno lupandilo lukatakata ludi namino, a?

5. NGE.—Kadi nge nandi i nyema wa bulobo bukata-mpe bwine, usenswe kumwanga mashi. Nanshi nge unou i kyelekejo kya nshikani, ne bulobo bwa kansontomokela. Ino bino bintu, shi bikale mu mutyima wa muntu nyeke, nankyo ukōkeja kulonga bintu bibibibi bya miswelo yonso kadi ne kumfulo ukapya mambo a butapañani. Nanshi Leza Wa nena'mba: Leka bulobo, wele bukalabale. Kokijingwa mutyima, kujingwa mutyima kuleta kulonga bibibibi. Nyimbo 37:8. Bukalabale i kasusu, ne bulobo i dilobe. Nkindi 27:4. Ino bantu ba ñeni kebēkalangapo ne bulobo bunobu, mwanda Leza'mba: Kokapelakanya bukidi mu mushipiditu obe kufuna bulobo; mwanda bulobo bwikalanga mu kyadi kya bivila. Musapudi 7:9. ne 11:10. Ino pano sumbulai bino byonso; kufuna bulobo, ne bukalabale, ne kiji, ne butukani. Kolose 3:8. Penepo Yesu Wanena'mba: Ukasanswa mukwenu bwa abe mwine, ne kusanswa balwana nobe. Kadi Leza Wetulaile'mba: Shi mulekela bantu mambo abo, ne amiwa mwine nkemulekela mambo enu.

6. NYOKA.—Penepo nyoka i kyelekejo kya mukao, mwanda i nyoka waongelwe Eva mu budimi bwa Edena kadi wa vutakenye ndoe yandi, ne kipwano kilumbuluke kya kudi Leza. Penepo Satana, uno mumalaika umpone umbubi, pakwibamona baAdama ne Eva byo babikele bulopwe bwa pa bintu byonso bya panopantanda, nandi webakwatyilwe mukao, amba: Nkebōnakanya ne kutalula ndoe yabo, mwanda abo bēsambanga ne Leza, ino ami ne mwelwe panja. Kadi Satana watyumwine kipwano kyadi umbukata bwa Leza ne bano bantu babidi bāpangile. Nanshi mukao unou udi monka mu mityima ya bantu bapone umbubi ba dyalelo dinodi, mwanda bamobamo bashikilwe bakwabo shi bebamona badi ne nsangaji, nansha bupeta, ne ndoe mu

lupango mwabo, kadi pa mwanda wa mukao batompa kōnanya nsangaji yabo ne kwibamweshwa malwa. Mukao i mukomo po-o bwa kibundu; mimbi ya makala ao i mimbi ya mudilo. Lwimbo lwa ñimbo 8:6. Kadi mukao uyuja mutyima milangwe imbi ya kususula bakwetu. Ino milangwe inoi nayo ifikijanga bavule ku butapani. Kadi nansha bene-Leza, ne basapudi bene, bafwaninwe kudyumukila mwanda wa mukao. Nanshi tuyujibwe ne lusa lwa Leza Mwine kutyina'mba twakajimija dyese dyetu dya mu mingilo ya Leza pa kwikwatylwa mukao batwe bene na bene. Ino lusa lwa Leza lubapungulwilwa mu mityima yetu kudi Mushi-piditu Sandu. Loma 5:5.

7. KYULA.—Penepo uno kyula nandi udyanga panshi, witufunkila bubi bwa makomwamēso a kamweno, ne bubi bwa kusanswa kwa lupeto; e kyo kitako kya bubi bonso, miswelo ne miswelo. 1 Temote 6:10. Penepo kwikalanga bakyula bamobamo ba mu ntanda ino ya Kongo, bantu bebi-mona bidya bishi poso byasabikidila'tu ne kufwa ponka. Nanshi muntu wa makomwamēso nandi kakōkejapo kukwasha balanda, nansha bafudile, utompa bintu bya miswelo ne miswelo, bimo biyampe, bimo nabyo byabwivi pa mwanda wa kumona lupeto lwa panopantanda; ino alo i lwakudibwa ne mpemvu kadi ne ndyabilonda. Keye Mfumwetu Yesu Mwine Wanena'mba: Kemukikala kwibikila lupeto luleme panopantanda, mhm, padi ne mpemvu ne ndyabilonda byakudya'lo. Nanshi mukebikila lupeto luleme momwa mulu mwampikwa mpemvu, nansha ndyabilonda mine byakwiludya, nansha bangivi bakukola basabila'mo kwiba'lo, mutupu. Ke-kuntu kokwa kōbikile lupeto lobe luleme ne mutyima obe ukēkala konka. Mateo 6:19-22. Kadi Akana, ne bonso bamulupango lwandu bakubijibwe difuku dimo dyonka pa mwanda wa kusanswa lupeto lwa nsahabu, ne ndalama, ne bivwalwa bya buleme bukatakata. Yoshua 7. Kadi ne Yudasa Isakadiota, wadi mwanawabwanga wa Mfumwetu Yesu, ino wafwile pa mwanda wa kusanswa lupeto pakatampe pene ne kusanswa Mfumwetu mpika. Mateo 27:3-5.

8. SATANA. Nanshi Satana unou i shandya bamabela bonso, ne wa balonga bōngojani; ye enka wālwile bubi bonso kadi ubikalanga munda mwa mityima ya babipyamambo.

Kadi Yesu Wanena'mba: Ino banwe shenu mwine i dyabola, ne byamakomwamēso bya shenu byo mutelemo mityima yenu kulonga. Aye wadi ntapañani ne kungalwilo kwine, ne kwi-manapo mu byabinebine, mpika, ke-muntu mwandi munda byabinebine, mutupu'byo. Kadi pābepanga bubela i bwa aye mwine bwābepa, mwanda i wabubela, e enka shandya ne bubela bwine. Yoano 8:44.

9.—LUÑENYENYE. Penepo luñenyenye nalo i mutyima wa mundamunda udi ne bantu bonso, mu mityima yabo. Kadi mu kifwatulo kinoki, luñenyenye lufita'tu fututu, lubaikala nabya pa mwanda wa bubu buvule bwa miswelo mivule bwālonga muntu, ino mutyima wa mundamunda pano keufita fututu, kadi keukikōkejapo kwingila mingilo ya kudyumuna mwine muntu'wa, mwanda aye ujikile'tu matwi andi ku madingi atamba kudi Leza. 1 Temote 4:2. Tufwene nanshi ne mutyima mulumbuluke wa kwitabija nakampata, kadi ne mityima yetu misangilwe to-o, ku owa mutyima wa mundamunda umbi. Bahebelu 10:22.

10. DISO.—Ebiya diso dya Leza Shakapanga dimonanga bintu byonso bilongibwa mu mutyima wa muntu. Kadi kutupu kintu kijimina kudi Leza kyakakōkejapo kwikimona, nansha kimo kine. I bine'tu'mba, Leza Uyūkile byonso, shi milangwe, shi mifwatakanyo, ne biswa-mutyima bya mutyima wa muntu. Petelo wanena'mba: Abe Mfumwami, Abe Mwinc Uyūkile byonsololo, ne mo nkuswelele Uyūkidile. Yoano 21:17. Mēso a Yehova adi monsomonso pi na pi, kutala pa babi ne pa bayampe bene. Nkindi 15:3. Kadi mēso andi abandilanga bana ba bantu, ne bikopelo byandi bibatompā. Nyimbo 11:4-7. ne Nyimbo 33:18, ne 34:15.

11. MIMBI MITYETYE YA MUDILO.—Kadi ino mimbi ijokoloka mutyima nayo ilombolanga lusa lwa Leza lujokoloka mutyima wa muntu mubi, itompa kukabija mutyima wandi udi mutalale'tu nya-a; amba ētabije mudi Leza. Ke-muntu Leza Ushikilwe bubu, nanshi Usenswe muntu. Yoano 3:16. Aye Mfumwetu Kasakilepo'mba nansha umo ōneke, mhm, poso'mba, bonsololo bafike pa kwalamuka pa mutyima. 2 Petelo 3:9. Kadi uno mwanda i wabinebine'tu, ufwaninwe kwitabijibwa konso konso pi na pi, amba Kidishitu Yesu Waile kupandija babipyamambo. 1 Temote 1:15. Kusepelela kwikalanga mūlu pa umo kipyamambo wālamuka

pa mutyima. Luka 15:7. Kadi itabija mudi Yesu Waile panopantanda kushikuna bubi bonso bwa panopantanda. Yoano 1:29.

12. MUMALAIKA.—Nanshi uno mumalaika nandi wikalanga bwi kyelekejo kya Mwanda wa Leza. Kadi Leza Utumanga diwi dyandi dyalelo kudi muntu mulemenenwe ne bubi, shi ani, shi ani, amba alamuke, atambule lusa lwa Leza bwa mwinya utwela mu mutyima wandi. Lelo bamalaika bonsololo kedadipo bashipiditu bakwashi, batalwilwe kukwasha boba bakapyana lupandilo'ni? Bahebelu 1:14.

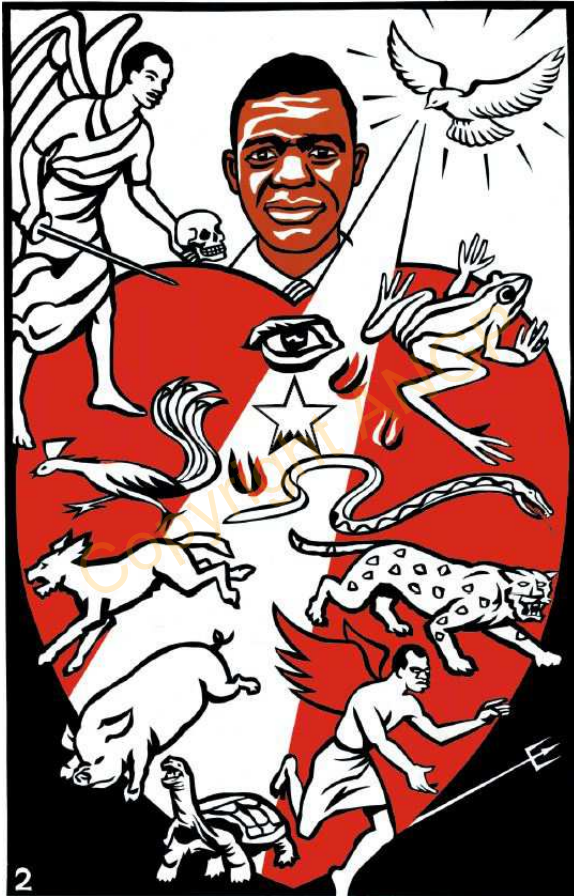
13. NKUTYI.—Penepo nkutyi nandi i kyelekejo kya Mushipiditu Sandu, Mushipiditu wa binebine, Wafikile kuponeja bapanopantanda pa mwanda wa bubi, ne pa mwanda wa kōloka, ne pa mwanda wa kutyiba mambo. Yoano 16:8,9. Talai ku kifwatulo mumone mwaikadilanga panja pa mutyima wa muntu; Kakōkejapo kutwela pa mwanda wa bubi budimo. Yesu Wanena'mba: Talai po bidi, byo naimana pa kibelo ntutula; shi muntu ēwane diwi dyami anshitwileko, nabya natwela mwādi ke ndi nandi nandi kadi nami. Kusokwelwa 3:19,20. Penepo shi mutyima obe wifwene kifwatulo kinoki, nankyo pyasakana, nanshi ne kwalamuka pa mutyima, nabya ukasaka kwita pa dijina dya Mfumwetu Yesu, umone mutyima mupya wakwifwana ne mutyima muyampe umwekanga mu kifwatulo kya bubidi.

—::—

KIFWATULO KYA BUBIDI

Penepo kino kifwatulo kya budidi nakyo kilombola mutyima wa muntu wa shilula kukimba Leza pa kwalamuka pa mutyima. Tala ku kifwatulo umone mumalaika ukwete kipete kya bui, ke mwanda wa Leza kadi, i wa bumi ne buko-mo, mutabuke bui bwa lupanga lwa bui kubidi, wa kusaba ne kulala aku mutyima aku mushipiditu, kadi i wa kampeja bukidi kakuyukidila kufwatakanya ne kukanina kwa mutyima. Bahebelu 4:12. Kadi Dibuku dya Leza'mba: Ke mintu mpalo ya bubi i lufu, pakwabo napo'mba: Kadi monka mwa boilwe bantu bonso kufwa, wa pandi, wa pandi, ebiya kwe-ndeledelako ke ku kidye. Loma 6:23. Bahebelu 9:27. Ino kyepelo kya muntu wambulwa kwitabija i kwelwa mu dijiba dya mudilo. Kusokwelwa 20:15.

Nanshi mu kuboko kukwabo namo mumalaika ukwete kiboyongolo kya kwitulombola'mba batwe bonso tukafwa. Kadi tusenswe maitu etu bikatampe binc; twidisha, twivwika, twidyangija ne bupyasakane bonso. Nanshi ino ngitu ika-

fwa ne kubola panshi, ino myuya yetu ne mishipiditu yetu nayo keikafupo nansha patyetye pene; ayo ikamwekanga koka ku kipona kya kidye kya Leza.

Penepo tumona mu kifwatulo kya budidi kinoki'mba kipyamambo washilula kwivwana Mwanda wa Leza ne kufungula mutyima wandi, nankyo lusa lwa Leza nalo lutwelanngamo. Mo monka, Mushipiditu wa Leza Umunikilamo, ne mwinya wa Leza unou upañanga mfindi yonso. Kadi shi Mwinya wa Leza utwela, nankyo mfindi yonso ya bubi ikanyema lubilo lonka. Peneponanshi bubi bwa miswelo yonso bwadi bwelekejibwa bwa banyema ba miswelo ne miswelo, poso'nka butambemo. Nanshi abewa mulunda utañanga mukanda unou, uMuleke Yesu Atwele munda mwa mutyima mobe, mwanda Aye I Mwinya wa panopantanda, nabya byonso bya bubi byoloñanga nyeke, ukakōkeja kuleka 'byo, kwibilonga'byo dikwabo mpika. Yesu Wanena'mba: Ami uno ne mwinya wa panopantanda, yewa wakunonda nankyo kakēndapo mu fukutu, aye ukamona mwinya wa bumi. Yoano 8:12. Ino bantu basenswe fukutu, ku mwinya mpika. Ebiya Yesu byā pitaile ku njibo ya Leza ku Yelusalema Wapangilemo boba badi bēpotelamo mu njibo, banyema ba miswelo ne miswelo, kadi kwivwana kwādi'mba: Kilembele'mba, ino njibo yami ikatelwa bu-njibo ya kulombelamo; ino banwe nanshi umbeyalamuna ke muta wa bakabwalāla. Mateo 21:13. Kadi mutyima wa muntu nao ufwaninwe kwikala njibo ya Leza ikola, ko kunena'mba Leza Udimo pa mwanda wa kulumbulula'o ne kuyuja'o mwinya, ne lusa, ne nsangaji. Nanshi Yesu Kailepo enka kwitulekela mambo etu, kete, ehe, nanshi Waidile mwanda mukwabo, ke kwitunyongolola ku bubi, ne ku bukomo bwabo bwine kadi. I binebine shi Mwana wemukūla ke mudi bānapabo, nabya nankyo umbamone bubwanapabo bwa binebine. Yoano 8:36.

KWIFWATULO KYA BUSATU.

Nanshi mu kino kifwatulo kya busatu mudi mutyima wa muntu wadi kala kipyamambo ino pano wapu kwalamuka pa mutyima binebine. Kadi uno muntu unou wapu kujingulula mwendele bukatampe bwa bubi bwādi nabo, ne kuyūka'mba i Mfumwetu Yesu Wafwidile bubi bwami pa musalabu. Penepo mumalaika nandi umulombolanga musalabu wa Kidi shitu mu Dibuku dya Leza, nabya uno muntu washilula kuyūka luno lusa lwa Leza kudi bantu bonso, lwa sokwelwe mudi Yesu Mfumwetu, ne mutyima wandi usunguluka binebine. Kwivwana kwādi'mba: Yesu Kidishitu, Mwana Leza,

Waile kusela myanda yami, kadi Waitabije kumfwila pa mutyi mufingwe mafingo. Kadi pakutanga mu Dibuku dya Leza aye wimonanga aye miwne bwa muntu mubi, nenki witala mu kitalo, mwikadilo wandi, ne kuyūka uyūkile'mba: Naji-lwile bijila bya Leza Wa Mūlu, ne kunanga kulampe ne Leza Wa Binebine. Nankyo pakutyumuna mutyima wandi, ne kulomba ne impolo mu mēso andi, aye wivwana bumvu

bukatampe bwine, kadi udila'nka kudila, ino Yesu Mwine Ufwenanga pabwipi nandi pa mwanda wa kumwesela dyese. Ebiya lusa, ne ndoe kudi Leza bitwela munda mwa mutyima mwandi, penepo wayūka biyampe'mba; Mashi a Yesu Wandu Mwana ētutōkejanga ku bubi bonsololo. I Yoano 1:7. Yehova Udi pabwipi na boba ba mutyima mutyumuke kadi Upandijanga bano namino ba mushipiditu wa kwisasapo.

Nyimbo 34:18. Kadi Dibuku dya Leza'mba: Ino ku muntu o Nkatala i ku unou, ke kudi yewa udi bu-mulanda, ne mushipiditu wa kwisasa, ne kuzakala pa mwanda wami kadi. Isaya 66:2. Penepo Mushipiditu Sandu Umunena munda mwandi'mba: Mwana wami, wikankamike ne kuse-pelela, mwanda myanda yobe yonsololo i mikulekelelwe. Kadi aye utalanga ku musalabu wa Yesu, ne ku mashi a Yesu mamwangikile padi aye, penepo wa nena'mba: Kiselwa kyami kya bubi kibanjimina, mwanda Yesu Waselele bukōke-kōke bwetu, ne kwitwika misongo yetu; ino Wāshilwa pa kujilula kwetu, Wasonselwa pa bukondame bwetu; madingi a ndoe yetu watwikwa'o; kabidi ne kubivimvilwa byandi e ko twaundapibwa. Kadi Yehova WaMutwika bukondame bwa batwe bonso. Isaya 53:4-6.

Kadi Mwinya wa Mushipiditu Sandu wapu kusamina mu mfindi yadi mu mutyima wandi ke mudi to-o! Wapu kōijibwa mu mashi a Yesu, kadi ne kutōka, mutyima wandi utōka'tu to-o! Isaya 1:18. Tangapo bidi monka ne mu I Kodinda 6:10,11. Penepo Yesu Wanena'mba: I binebine byo Nemunena'mba; Yewa wakwitabija mudi ami, nabya udi ne būmi bwa kuladila nyeke. Yoano 6:47. Kadi e monka mudi bukūdi bwetu bwa umashi andi, bwa kulekelwa kwa myanda, monka mwendele bupeta bwa buntu bwandi. Efisesa 1:7. Peneponanshi udi ne mutyima mupya, kakisenswepo bintu bya bubi bya panopantanda, mhm; ino pano usaka kwi-ngidila'nka Leza ne kuMutota.

Ebiya mu kifwatulo kinoki bano banyema bonso bafun-kila bubi bwa muntu, nabo badi panja pa mutyima wandi, ino Satana kasenswepo kupangibwamo, mhm, ukitala'nka kunyuma ku mutyima uno wadimo kala, ukulupila'mba: Kumēso nkajokelamo dikwabo. Po pa mwanda ne mwanda pētudyumwine Mfumwetu Yesu, batwe bonso bētabija mudi Aye'mba: Dyumukai, ne kulomba nyeke, mukomene Satana, nandi ukemunyemena. Yakoba 4:7.

KWIFWATULO KYA BUNA.

Penepo kifwatulo kya buná kilombola mutyima wa Mwine—Kidishitu wapu kusokola ndoe mibwaninine ne bukūdi mu kitapwa kya Mfumwetu, Mupandiji Wetu, Yesu Kidishitu. Kadi uno nandi'mba: Ino ami nami ntendele; mhm, leka! leka! leka! poso ponka pa musalabu wa Mfumwetu Yesu Kidishitu, pāmfwidile panopantanda, ami nami mo monka nepafwila panopantanda. Ngalatea 6:14. Yesu Aye Mwine enka Wa selele myanda yetu mu ngitu ya Aye Mwine ku mutyi, amba batwe tubafuko ku myanda, twikale bōmi ba ku bōloke. 1 Petelo 2:24. Kadi i Mwine-Kidishitu wa binebine, i mu-fwe ku bintu bya panopantanda; twi basofanibwe'mba: Nangilai mu Mushipiditu, nabya kemukakwatwapo ne kiloko-loko kya ngitu. Ngalatea 5:16,25. Nanshi tulondei bya

butalale bya ndoe, ne bupandulwemo; shi tubulwe'byo, nankyo' kekudiplo ukamona Mfumwetu nansha umo. Bahebelu 12:14.

Kadi mu kifwatulo kinoki tumona kyelekejo kya kipanda kya njibo kwakutyidilwe Mfumwetu Yesu, e ko baMuvudile bivwalwa byandi. Kadi mfimbo imwekanga, yo baMukupile nayo, mwanda madingi a ndoe yetu Watwikwa'o, ino Wāshilwa pa kujilula kwetu. Isaya 53:4,5,11,12. Kadi Mulopwe Heloda ne bantu bandi baMubengele Mfumwetu, baMukupile mfimbo, baMuvwikile mutwelo mukata wa nko-ma panshi muyampe, utyila pya, ebiya balukile kilukwa kya miba bekitenteka pa mutwe wandi wa buleme. Kadi kutupu kuMupa kibango kya Bulopwe abo, baMupele'nka dibungu mu kuboko kulume, kebēfukwila ku meso kwandi, kebaMutuka'mba: Wakamapo! Abe Mulopwe va baYudea! Penepo baMupelela mata baMuyata ne dibungu kebaMukupila 'dya ku mutwe. Ebiya byo bapwa kuMusepa na kibengo, nabya kusela baMusela kukēpaya ku musalabu.

Penepo bantu bavule badiko, batelwa bu-bene-Leza, kadi bēmba nyimbo ya Leza, nanshi pa mwanda wa bilongwa byabo bya bubu, bēpayanga Mfumwetu monka dikwabo. Ke bonsololopo bantu bakuntela'mba: Mfumwami! Mfumwami! bakatwele umbulopwe bwa mūlu, ehe, poso enka waku-longa kiswa-mutyima wa Tata Udi mūlu. Mateo 7:21-27.

Ebiya mukolo wa mfalanga wadi ne Yudasa nao u mwekanga mu kifwatulo, kwituvulukija mwanda wa Yudasa mwāsokwedile Mfumwetu Yesu, waMupoteja ku makumi asatu a mfalanga ya ndalama, kadi i mutyima wandi wa yula kusanswa kwa bupeta, e konka kwamusabije mēso andi a mutyima. Nanshi mu kifwatulo mwikalanga lampi ne muyololo, byadi ne bashidika bufuku bonka bo baMukwete Yesu. Byakutá nabyo bubale, bimwekanga, e byo batele nabyo bubale pa mitwelo ya Mfumwetu. Kadi bafikije diwi dyāfumikile Leza mu Dibuku dyandi'mba: Ke bēabila bivwalwa byami abo bene na bene, ne mutwelo wami abētē umbubale. Nyimbo 22:18. Penepo baselele byonso byadi ne Mfumwetu Yesu, ke byabo kadi, ino enka Mfumwetu Mwine, baMupelele'mba: Ketusakilepo uno muntu kwikala bu-Mulopwe wetu.

Penepo baMutapa mukobe mu mpamvu kudi mushidika umo, ponkapo kala mashi keatambe ne mema kumo. Yoano 19:33-37. Ntombolwe pākadidile, Petelo nandi watunine Yesu misunsa isatu mituntulu ku mēso kwa nsongwakaji umo. Lelo abe nobe witabijanga Yesu buMfumobe nyeke mu byonso byōnena, ne mu byonso byōlonga, a? Le ufwanga bumvu ku mēso kwa bantu? Yesu'mba: Yewa ukaNgitabijanga ku mēso a bantu, nami Nkamwitabija ku mēso a Tata Wa mūlu. Mateo 10:32,33. Ebiya yewa wakubulwa kutekuna musalabu wandi kunonda, nabya nandi kaMfwaninwepo Amī, mhm. Mateo 10:38.

Dibwe Dikanyuluke, Umfye Mobe mwa nyeke,
Ao mēma ne mashi. Abe akutambile
Bīkale kumpandija, ne kunyongolola'mi.

KIFWATULO KYA BUTANO

Penepo kifwatulo kino kya butano kilombola mutyima wa muntu wadi kala kipyamambo, ino pano ke Mwine-Leza wa binebine. Kadi mutyima wandi wālamuka ke njibo ya Leza ya binebine, mo mwikalanga Leza Tata, ne Mwana, ne Mushipiditu Sandu, monka mwendele mulao Wālaile Mfumwetu Yesu'mba: Shi muntu ansanswe alame ne wami mwanda nankyo Tata Ukamusanswanga, kadi po tukāya bātwe kwādi tukafikila monka mwandi. Yoano 14:23. Nanshi i monka mudi Mfumwetu Yesu mo tumwena dyese ne kuzunzulwa kudi Leza. Luka 1:52.

Kadi mutyima pano ke njibo ya Leza Mwine: bubi nabo i butambemo. Penepo mu kyaba kyadi kala banyema ba Satana, shandya mabela, mwikalanga Mushipiditu Sandu, Ye Mushipiditu Wa Binebine, Udi mu mutyima. Kadi mutyima unou wadi ulonda bintu byonso bya bungitu, nanshi pano mutyima wikalanga pamo bwa budimi bwa mityi ya bipa. . Nanshi bipa bine bya Mushipiditu i bino; i lusa, ne tusepo, ne ndoe, ne kutūkija mutyima, ne kanye, ne buyampe, ne bu-binebine, ne kikōkeji, ne kwifula, ne bikwabo bivule bine bya kutōkeja mutyima wa muntu, ne mutyima wa Leza Mwine kumo. Nanshi pano udi musambo upa bipa wa Muñanza wa binebine, ke Mfumwetu Yesu Kidishitu kadi.

Ebiya mwakusokwela bipa i muno'mba, poso ushimate konka kudi Yesu Kidishitu, ne mwanda wandi kwikala mudi abe. Yoano 15:1-10. Penepo pakubatijibwa ne kuyujibwa ne Mushipiditu Sandu, muntu udi ne bukomo bwa kushinda bilokoloko bya bu-ngitu, ne kwipaya bu-muntu bwa kala, nabya wamone mwakunangila mu Mushipiditu, ne kukokela bilokoloko bya bu-ngitu mpika. Kadi aye umona bñmi pa kwitabija kwa mudi Yesu Kidishitu, kyo kinekenyo kinenkenyanga panopantanda, ke kwitabija kadi. Nanshi nabya aye ukomejibwa bukomo pa kuyũka'mba: Mfumwetu Yesu Kidishitu Usaka kwiya dikwabo, ne pa kwikala nyeke mu lusa lwa Leza lwikele nyeke.

Dibuku dya Leza'mba: Dyese dyo dyabo kadi boba ba mutyima wakutōka to-o, nabo bakamonanga Leza. Mateo 5:8. Penepo mulopwe Davinda, nansha wadi ne lupeto lungi, kadi washindile balwana nandi bonsololo bapanopantanda; ino wayūkile'mba divita dikatampe dya kutabuka mavita onsololo ā shindile kala, i dya mutyima wandi, dya-mpikwa kushindwa, o mwanda mwine walombele'mba: Umpangululemo mutyima utōka, abe Leza; kadi Ungalamune mushipiditu umpya wabukankamane mudi ami. Nyimbo 51:10. Mwanda muntu kakōkejapo kwipangulula mutyima utōka munda mwandi, mhm. Nanshi kifwaninwe kufwena kudi Leza, ne kwalamuka pa mutyima binebine, ne kwisasa kudi Leza, monka mwā longele mulopwe Davinda, nabya Leza Ukapanga mutyima umpya munda mwandi, ne kumulekelela bubi bwandi bonsololo. Kadi kifwaninwe kwikala pamo na yewa mwana mujimine, ye washile bangulube kadi ne kujoka kudi shandi'mba: Abe Tata napi mambo kŭlu, ne kudi abe kwine. Luka 15:21. Kadi Leza Usakile kukwasha babipyamambo bonso mwanda Aye Mwine Wanena'mba: Ebiya Nkemukusa mēma atōka po mudi, nenu mukatōka; Nkemutōkeja ku disubi dyenu dyonsololo, ne ku bankishi benu bonsololo, Nkemupa ne mutyima mupya, ne mushipiditu mupya Nkabika'o munda mwenu; penepo Nkafundula mutyima wa bu-dibwe mu ngitu yenu, kabidi Nkemupa mutyima wa bu-ngitu. Byobiya Nkatula mushipiditu wami munda mwenu, ne kwimunangija mu bitungo byami; ino mukalama misoñanya yami ne kulonga'yo. Ezekiele 36:25-27. Kadi bo bushintuludi bwine bwa kushintulula kyāsakile Leza pakuleta Kipwanino Kipyapa panopantanda, e Kyāfikije mu mashi a Mwanandi Yesu Kidishitu.

Penepo mu kifwatulo kinoki tumona'mba mumalaika wamweka dikwabo. Kadi bano bamalaika nabo i bengidi bakukwasha bapyani ba būmi bwa nyeke, ino bēbēla umbukata bwa nsakwa boba baMwakaminwe, bebanyongolola. Nyimbo 34:7; ne 91:11; Danye 6:22; Mateo 2:13,19; ne 18:10.; Bilongwa 5:19; ne 12:7-10.

Kadi Satana nandi u mekanga mu kifwatulo, wimene kubwipi ku mutyima, ukimba pakutwelela monka dikwabo munda mwa mutyima wa muntu. O mwanda mwine o twadingilwe madingi mu Dibuku dya Leza'mba: Tūkijai mityima, tengelai, wimushikilwe, ke dyabola kadi, unangakana bwa ntambo ubuluma, ukimba wakubokota. 1 Petelo 5:8.

Nanshi tudyumukei mwanda Satana wiyanga ko tudi pa mwanda wa kwitongola batwe bene-Leza ne kwitutompa ku bilokoloko bya panopantanda, kadi wialamunanga bu-mumalaika wa mwinya pa mwanda wa kwitongola ku budimbidimbi bwandi. Nanshi tumukomene dyabola, nandi uketunyema. Yakoba 4:7.

—::—

KIFWATULO KYA BUSAMBA

Nanshi kino kifwatulo kītupa bulanda pa kwikitala mwanda kilombola mutyima wa muntu u jokele munyuma. Kadi dīso dimo i difunge kala, kwitulombola'mba uno muntu watalala bibi mu bwine-Leza, wa shilula kulala, ino dīso dikwabo ke ditala ku bintu bya panopantanda byāsenswe, ne bumvu bwine mpika. Mwinya wadi nao munda i mubule kala, kakitabijapo kususuka pamo na Kidishitu. Kadi bitompibwa bijokoloka mutyima wandi, ino kadipo ne bukomo bwa kupela'byo, mhm. Kadi kakivwanangapo diwi dya Leza, mwanda Satana wajika matwi andi ne myanda ya bōngojanī, ne milao yandi mitupu. Penepo aye wenda ku bitango bimobimo, ino i buzazangi bwādi nabo, mwanda lusa lwa Leza mu mutyima wandi i mutupu'lo. Kadi udi ne mityima ibidi mwanda ukayangā ne byapanopantanda ino kasakilepo bantu bakwabo kwikiyuka, mhm. Penepo luñenyenye lwa mutyima wa munda munda alo kelukitemapo biyampe, ne musalabu wandi keukiselanga'opo ne nsangaji, mhm. Nanshi kwitabija kwandi keketelantenta'tu, nankyo waleka kala ne kulomba kwine, kakilombepo kudi Leza, ne Satana nandi usepelela mpata pa kumona kifuko kya kushikata munda mwa mutyima wa muntu unou ujokele munyuma.

Ebiya Mushipiditu umbi wa bu-nkanga wa kwitatula ukimbanga mwakutwelela, nankyo uno muntu ujokele munyuma'wa, walamuka ke muntu wa bwizunzudi ne kwitatula. Kadi kwilwa wailwa'mba, pāpandile i ponka pa buntu kete. Penepa ne bunkolwakolwa nabo kebututula pa kibelo kya mutyima wandi, bukimba pakutwelela. Kadi mulunda nandi'mba: Toma, nansha tutyetye, mwanda shi utoma'nka tutyetye nabya kekudipo mwanda, aha. Ebiya pa kutoma tutyetye, kasake kutoma mālwa mavule, ne bunkolwakolwa bubamushinde kala, kebudimo kala mu mutyima wandi. Nanshi aye pa kutoma mālwa, penepo ushikata'nka ne bene-ntanda bavule; ne bāna-bakaji nabo badiko bakumutompā:

nabo baja'nka kuja, ino ku mfulo unekena kadi wibakökela, ne busekese bwine bubatwela mu mutyima wandi. Byobiya ukatoma mfwanka, ne kulonga byonsololo bya bubi mwanda Satana wapu kutwela munda mwandi, kamusoñanya umbyonso ke mfumwandi kadi.

Penepo uno muntu mu kifwatulo kinoki utuñanga mutyima ne kipete kya bui, nandi ulombhola muswelo wa boba ba-

futulula bwine-Kidishitu. Kadi bano nabo basansija mityima ya bene-Leza ne kwibatunga ne myanda yabo ya kibengo, ne ludimi lwabo lwa lubabo, ino muntu udi ne mityima ibidi nandi kakōkejapo kutūkija mutyima mu kufutululwa ne bantu, ehe. Kadi utyina bantu bikatampe kutabuka mwātyinina-nga Leza Mwine. Penepo pa mwanda wa kutyina bantu aye'mba: Bakanenena ne kunongela nenki ne nenki, nabya wikañenye kudi Leza. Ebiya aye pa kumona malwa ne kufitwa kwa mutyima, nankyo uleka bukalabale ne bulobo kwakijibwa mu mutyima wandi. Kadi pa kumona bantu bakwabo bamonanga lupeto lungi, ino aye umona'nka lutyetye, namino nyoka mubi wa mukao utwela munda mwandi, ne nshikani ikalondamo bukidi bonka.

Peneponanshi tu dyumukei mwanda wa kutyina'mba, twakapya mambo a kusanswa bupeta. Ebiya twivwane madingi a Mfumwetu Yesu byānena'mba: Tengelai ne kulombela kutyina'mba mukatwela mu kutompibwa. Mateo 26:41. Peneponanshi po pa mwanda mwine mwine wa yewa ufwatakanya'mba: Naimana; atūkanye pa kutyina'mba, wakapona. 1 Kodinda 10:12. Vwalai panopele yonso ya Leza, amba muyūke kwimanija mu byakyongo bya dyabola. Efisesa 6:11-18.

—::—

KIFWATULO KYA BUSAMBA-BUBIDI.

Penepo kifwatulo kino kilombola mwikadilo wa muntu watompele kulonda Leza ino wanekenibwe ku bitompibwa bya Satana. Kadi watompa byabwine-Leza ino kalamukilepo binebine nansha kwipana kudi Leza mpika. Nanshi Mfumwetu Yesu Wetulombola biyampe muswelo wa mutyima unou'mba: Ebiya mundemona aye pa kutamba mu muntu unanga mwakubulwa mēma, usaka pakōlokwa, ino ne kumonapo mpika, kanena'mba: Nanshi leka, nkajokele konka kunjibo yo natambile. Ebiya pa kufika konka watene'yo mikombe, milongolole biyampe. Penepo kai kuleta bakwabo bandemona basamba-babidi bakumukila kubipa aye, kadi batwela monka, ke kibundi, ino yao muntu ku mfulo kuno wakilemo kubipa padi kungalwilo. Luka 11:24-26. Nanshi kyebēndeke monka mu lolwa lukindi lwa binebine'mba: Mbwa walukilanga konka ku kyālasa, kadi ngulube mukaji moyibwe nandi kadi kakēlamba umbitoto. 2 Petelo 2:22.

Ebiya kino kifwatulo kilombola monka mwendele muswe-
lo wa mutyima wa muntu mujokele munyuma. Penepo bubi
ne bōngojani butuntulu bwa bubi bubajokela monka munda
mwandi, kwikalamo ne kubikala monka. Kadi ne mpala
mine ya uno muntu itulombola mwendele bubi budi mu mutyi-
ma wandi. Penepo uno muntu kadipo ne ndoe, mhm, ke-
muntu Mushipiditu wa Leza Umuponejanga mu byonso bya-
loñanga bya bubi. Kadi kyadi kifwaninwe aye kujoka
bukidi kudi Leza ne kunena pamo bwa yewa mwana mujimine,
amba: Abe Tata napi mambo kūlu, ne kudi abe, ino pano nki-
fwaninwe kutelwa bu-mwana obe, mhm. Luka 15:18-24.

Ebiya shandi pa kwivwana kwisashila kwa mwanandi, penepo wamulekele bubi bwandi bonso, kadi wamutweja mwinjibo mwandi ne nsangaji mikatampe mine.

Nanshi kino kifwatulo kilombolanga mwanda wa boba bapyanga mambo nyeke ne kwalamuka pa mutyima mpika, kebakimbangapo kulekelwa kwa mambo abo, nansha kufwena kudi Yesu mpika. Monapo bidi Satana mwāshikatyilanga pa kipona kya mutyima wandi mwanda uno muntu ukōkelanga bitompibwa bya dyabola ne munda mwandi mudi bikupa bya bafu ne bubi bonso. Mateo 23:27. Nanshi shandya mabela ushikete mu kifuko kyadi kya kupebwa kudi Mushipiditu wa Bubinebine, ne banyema bonso, ko nenena'mba, bubi bwa miswelo ne miswelo, bubajokela monka mu mutyima wandi. Kadi yewa ufutulula mukanda-wa-bijila wa Mosesa, nabya ufwanga wampikwa ne kufwilwapo lusa, pa mwanda wa tumoni tubidi, nansha tusatu. Lelo banwe mufwatakanyanga oa mashi a kipwanino, akumupandulamo'mba: I kintu kya bitupubitupu; ne kutuka Mushipiditu wa buntu, a? Bahebelu 10:28,29; 2 Petelo 2:1-14.

Peneponanshi kino kifwatulo, shi kifunkila muswelo ōdi abewa mulunda, muswedibwe, nankyo wite. padi Leza ne mutyima obe onsololo, ne kulengwa mpika. Mwanda Yesu Ukōkeja kupandija bonsololo, kadi Aye Ukakulekelela myanda yobe yonso ya bubi, shi witabije ne mutyima onso. Kadi Yesu Ukatambija byonso bya Satana, ne bya bibumbo byandi bya mfindi, ne kwibyela kulampe kwine. Ebiya ufwene kudi Yesu pamo bwa yewa wamakopo mwāfwenene kudi Yesu, kaMunenena'mba: Shi uswile nankyo uyuke kuñundapapo. Ino Yesu Wamukwatylwa lusa, Wamutenga, Kamunena'mba: Nswile ukome. Mako 1:40,41.

KIFWATULO KYA BU-MWANDA

Penepo mu kifwatulo kinoki tumona mutyima wa muntu kipyamambo wambulwa kwitabija mudi Yesu; kadi udi pabwipi ne kufwa, ne ngitu yandi isusukanga bikatampe pa mwanda wa misongo ya lufu. Nanshi kazakala ne moyo pa kulanga'mba: Ndi pabwipi ne lufu. Ke-luntu lufu lwamutulumuna, ino aye ne kwitabija mpika. Penepo bitokeja mutyima bya bubi bibapu kupita. Kadi kubashala'nka mpalo ya bubi yakasusuka, ne misongo ya Kalunganyembo ka mudo dilo nayo ibashilula kumukwata. Byobiya usaka kulomba

kudi Leza, nanshi kakokejapo kulomba biyampe mwanda wafutulwile lusa lwa Leza mu kyaba kya myaka mivule mine. Kadi binenwa byonso bya balunda badi nabo mu kulonga kwa bubi, kebikimukwashapo pano, mhm. Ebiya bupeta bwandi bwakulupile, nabo kebukokejapo kulepeja mafuku andi, nansha kupandija muya wandi, nansha kutalula kususuka kwa muya wandi mpika. Kadi uno muntu kakokejapo kufwatakanya mwendele Mwanda wa Leza, aha, ke-muntu satana wapu kala kujika dishinda dyandi.

Penepo bintu byonsololo byasenswe byapanopantanda biumbeanga, ne bakunkuji bandi nabo kebakokejapo kumukwasha. Kwivwana kwadi'mba: Yo, yo, i byamalwa ne

malwa kuponena monka mu makasa a Leza wa bŭmi. Bahebelu 10:31. Kadi pa kala walangile'mba: Nkalongolola myanda yami ku mēso, pa difuku dikwabo dya kufwaninwa, nansha pa butanda bwa lufu, ino pano kakōkejapo mwanda wa kulengwa kwandi. Kadi bantu bavule bafwa bukidi bukidi; nabo kebadipo ne kyaba kya kukimba Leza pa butanda bwa misongo ya lufu. Po pa mwanda ne mwanda o tufwani-nwe kukimba Leza pākitanwa. Kadi uno muntu kēwanapo myanda miyampe ya kusengibwa kwa mutyima ne ya bupandiji, mhm, mwanda mu myaka yonso ya bŭmi bwandi wafutuilwile kanye, ne lusa lwa Leza. Nanshi aye wiwwana'nka diwi dya Mutyibi wandi, dimunena'mba: Mfundukei papo banwe bafingwe mafingo, mwende ku mudilo wa nyeke ne nyeke, wakulongolwelwa dyabola, ne bamwikeulu bandi. Mateo 25:41. Kadi monka mwa boilwe bantu bonsololo kufwa, wa pandi, wa pandi, ebiya kwendelelako ke ku kidye. Bahebelu 9:27.

-----::-----

KIFWATULO KYA BU-KITEMA.

Nanshi kino kifwatulo kilombola muswelo wa Mwine Kidishitu wabinebine udi umbukata bwa mudilo wa bitompibwa, kadi unekenyanaga byonso'tu. Ebiya, nansha watompibwa ku mitamba yonso, aye wimankene pamo, kajinangapo nansha patyetye pene, ehe. Kadi udi ne bukomo bwa kushinda byonso mudi Mfumwetu Yesu Kidishitu. Penepo byātwela mu lubilo lwa bwine-Leza, nabya unyemanga ku mēso, utūkiye ne mutyima mu bintu byonso, ino katalangapo, shi kulundyo, shi kulunkuso, mhm, poso'nka kudi Yesu, Kilongoji kya mu kwitabija kwetu. Behabelu 12:1,2.

Kadi Satana ne ba mu kibumbo kyandi, bēmene konka ku mutyima wa kwitabija, nabo batompanga kulubija mwana wa Leza, ino Satana kakōkejapo kumushinda aye, mhm. Kadi kwitatula, ne kusanswa kwa lupeto, ne mundemona wa busekese, ne bintu bikwabo bidi konka. Nanshi mu kifuko kyadi kala kīmene nge, ino pano kubaimana kimbulu, mwanda wa kwitulombola'mba, bubi bwitufikilanga mu miswelo mivule, kadi bwiinanyanga bu-kintu kikwabo ka mwanda wa kwitongola batwe. Nanshi Mwine-Leza mudyumuke, ujingululanga bubi; nansha bwiye bwa muswelo wa bwine-Leza, nansha bwa mwikeulu wa mwinya, ke-muntu mwanda wa

ne Kidishitu, kakidipo ne mutyima wa kwabila bubu ne bwine-ntanda, ehe. Ebiya muntu wabubidi umwekanga mu kifwatulo, kadi aye utapanga mwine-Kidishitu ne kipete kya bui. Nanshi kuno kutapibwa nako kufunkila muswelo wa bantu ba kubulwa kwitabija, mo bamushikidilwe mwine-Leza, kadi bamntapanga mafuku onso pa mutyima wandi ku bui bwa lupete lwabo lwa lubabo, ne kibengo, ne matuka, ne mafingo, kadi betususulanga nyeke. Penepo mwine-Leza ujika matwi ewdi ku binenwa bya bano bantu, ino utá mutyima ku mwanda ua Leza Mwine. Kadi uvulukanga mwānenene Mfumwetu Yesu'mba: Dyese dyenu banwe nenu shi bantu bakemunene, ne kwimupangapanga, kadi ne kwimubepela bya bubela pa mwanda wa amiwa uno. Nankyo mukasepelele ne ku mutyima to-o, mwanda mpalo yenu i mikatampe, mūlu. Mateo 5:11,12.

Penepo bubu, ne mutyima wa bu-ngitu, ne dyabola, bino bintu byonso bisatu bitompanga nyeke kukalalañanya mwine-Kidishitu ne lusa lwa Leza, ino aye ukōkeja kunena ne bukankamane bukatampe'mba: Lelo uketukalañanya ne lusa lwa Kidishitu i ani? I bumona-malwa'ni, i bufudile, i kupangwapangwa'ni, le i nzala, i mutaka'ni, i mu kyakanwa kya lufu, i lupete lwa butapani'ni? Loma 8:35. Mhm, nansha patyetye pene, mpika; mu byobya byonsololo tukidile bashindañani monka mudi aye wakwitusanswa. Ebiya batwe byotubapu kuvwala panopele yonso ya Leza, tuyūka kwimanija mu byakyongo bya dyabola; ne kushinda bitompibwa byonso mudi Yesu Kidishitu, ne kunekenya byonso, tumone kilukwa kya ntumbo kyakwitupebwa mūlu.

Penepo LUÑENYENYE lwa mutyima ludi mu kifwatulo lutemanga biyampe, lutōka to-o. Kadi mutyima wandi i muyule kwitabija, ne Mushipiditu Sandu Udi monka munda mwandi. Ebiya mwikeulu wa Leza udi pādi, ke mwanda wa Leza kadi, wakumuvulukija mwendele myanda ya milao yonso ya Leza mipebwe boba bakunekenya byonso, ne kufikija ku mfulo. Kudi yewa wakunekenya ye enka o nkapu kudyako ku mutyi wa būmi, udi mu Paladisa ya Leza. Yewa wakunekenya kakasanswapo na lufu lwa bidye, mhm. Kadi yewa wakunekenya ye enka o nkapako ku nana mafyame, kadi nkamupa dibwe ditōka, ne pa dibwe dijina dipya disonekwe ponka. Kadi yewa wakunekenya, ulamine mingilo yami ne kumfulo kwine nankyo nkamupa lupusa. Ino yewa wakunekenya ukavwikwa namino mu mitwelo itōka to-o; kabidi

nami nkikamujimankanyapo dijina dyandi mu mukanda-wabūmi nansha patyetye pene, mhm, kadi nkatela dijina dyandi mu kifuko kya Tata, ne mu kya bamwikeulu bandi. Ino yewa wakunekenya, nankyo nkaumbika bwa kipanda kya mu njibo ya Leza wami, ne kukalupukamo dikwabo mpika. Ino yewa wakunekenya nkamupa kushikata nami pa lupona lwami, monka mo nanekenyenye ami, nashikata ne Tata pa lupona lwandi.

Kusokwelwa 2:7,11,17,26; 3:5,12,21.

Penepo **MUKOLO WA MFALANGA MUKUTULUKE** nao witulombolanga'mba, uno mwine-Kidishitu upa ne mutyima, ne lupeto lwandi lwine kudi Leza. Nankyo kakikusakanyangapo mfalanga yandi, mhm, mwanda waitabija muswelo wa bwine-Leza wakukwasha balanda, ne kupa kyakujikija mwendele bu-dikumi, ne kupa byabuntu kudi Leza. Nanshi byandi byonso i bya Leza; ke byakutumbija Leza nabyo kadi. Malaki 3:10.

Nanshi uno **MUKATE NE MWITA WA LUI**, bifunkila mwikadilo wa muntu'mba, wikalanga biyampe mu byonso. Kadi kewikobakanyapo ne butomi bwa byakutoma bikomokomo, nansha pa kutoma kwa mashi, nansha pa kudia nyema wampikwa kutyiba mudibu, shi kintu ka kyajidikwe kijila kudi Leza. Bilongwa 21:25. Kadi mwine-Leza katomangapo mfwanka, nansha kwela'ye mu kanwa, shi mu myulu mwanda bakulonga namino, nabo bonakanya ngitu yabo, ne kwelakanya mfalanga bitupu. Penepo aye udyanga'nka bidibwa bilumbuluke, bikwasha ngitu biyampe. Ebiya mutyima wandi nao i njibo ya kulombela, kadi ufikanga ku bitango byonso, kujjikilwa mpika; nandi kalengwangapo, mhm, ke-muntu mutyima wandi usenswe kulombela, shi kwandi kunjibo, shi mu njibo ya Leza, nansha ku ntanda kasuku kandi, mwanda uyūkile'mba, mwine-Leza kakōkejapo kulonda Leza poso ne kulombela kwa binebine. 1 Tesalonika 5:16-22.

Penepo **DIBUKU DIBALAKANYE** nadyo dilombola'mba, mwine-Leza utanga Dibuku dya Leza ku dyuba, ku dyuba, e monka mwāsokwelanga ñeni, ne bukomo, ne būmi, ne mwinya. Kadi Dibuku dya Leza i lampi wandi wakulombola dishinda, ne kipete kya butapani kyaingila nakyo pakulwa ne Satana. Nanshi i Dibuku dya buleme bwine; adyo i mukate wandi wa kudia ku mutyima wandi, ne mēma andi ātomanga a kutalaja kyumwa kyandi; dikalanga monka bwa lui, mwakōjibwa ku biko byonso bya bubi; kadi, i kitalo

kya binebine kilombola muntu mwāmwekelanga ku mēso a Mwine-Leza.

Kadi ne MUSALABU nao, mwine-Leza usela'o ne nsa-ngaji, pa kuyūka'mba, shi kutupu kusela musalabu panopantanda nankyo i kutupu kuvwala kilukwa mūlu. Ino nanshi byāsangwilwe pamo ne Kidishitu, ku bupya bwa būmi, nabya usakanga bintu bidi mūlu, i byo bya nyeke byabyo, byambulwa kumweka panopantanda. Kolose 3:1. Binebine, uno muntu i mwilongolole kala; utengele kusambakana ne Leza, kadi udi bwa mutyi mukune ponka pa tunonga twa mema, wakupa bipa bya'o, pa mwaka wa'o, bwa musambo mushimate konka ku muñanza mwine, nabya aye upa bipa bivule bine. Nyimbo 1:1-3. Yoano 15:1-14. Nanshi katyinaugapo lufu, ehe, mwanda aye pa kuyulwa Mushipiditu Wa Leza, penepo mutyima wandi wayujibwa lusa lwa Leza; nanshi, kemudipo mōyo mu lusa, mhm; ino lusa lubwaninine lupañanga mōyo. 1 Yoano 4:18-21.

—::—

KIFWATULO KYA BU-DIKUMI

Yesu Wanena'mba: Ami uno ne kisangukilo, ne muya mwine, wakungitabija nansha wafwa ukamona muya. Kadi yewa wabūmi mungitabije kakafupo nansha patyetye pene, mhm. Yoano 11:25,26. Yewa wakwivwana wami mwanda, kuMwitabija yewa wantumine, nankyo udi ne būmi bwa kuladila nyeke, nanshi ne mu kidye mwine, kakafikilamopo, mhm, ino wapū kufunduka ku lufu, wapitaila ku būmi. Yoano 5:24. Kadi mwine-Kidishitu katyinaugapo lufu, mhm. Ke-luntu lufu lubaminwa kubyu monka umbushindañani. Abe lufu, bushindañani bobo budi kwepi le? Nanshi Afwijibweko Leza Wakwitupa bushindañani bwa padi Mfumwetu Yesu Kidishitu. 1 Kodinda 15:54-57.

Penepo muntu wakunanga ne Leza panopantanda, katyinaugapo lufu. Nanshi pa kufika difuku dyandi dya kuviluka panopantanda, ukaenda ne nsangaji, monka mwānenene Mutumibwa Polo'mba: Ke-ne-muntu ami nakolelwe na mifutu ibidi, koku mutyima wa kufunduka kukēkala na Kidishitu, nako ko kutabuke buya bulumuluke bwine; ino kwikala muno mu ngitu namo, kadi, i biyampe kudi banwe. Fidipai 1:23,24.

Kadi mwine-Kidishitu wabilanga kumona mpa-
la ya Yesu, Wamufwidile ne kumukūla pa musalabu, ne Mu-
shipiditu Sandu Umuvuluja monka ne myanda ya Yesu'mba:
Kemukikala ku mutyima fututu, mhm, itabijai kudi Leza
ne kudi ami kwine. Mwanda mu kipango kya Tata mudi
bikalo bivule bine. Kadi nsa kwiya dikwabo kwimutambwila
ko ndi, amba ko ngikele ami ne banwe mwikale konka.
Yoano 14:1-4. Monka mo kisonekelwe'mba: Byobya bya-
mpikwa kumona na mēso, nansha kutwela'byo umutyima
wa muntu, ehe, byo byobya byēbalongolwedile Leza, boba

bakumusanswa. 1 Kodinda 2:9. Nanshi kekudipo ludimi lwa bantu, nanshalumo, lufwaninwemingilo ya kushintulula ne kupotolola byonso bya ntumbo bidi momwa mūlu byalongo-lwelwa boba ba kunanga monka mu māyo a Mfumwetu Yesu, panopantanda, ko kunanga mwendele bijila byandi kadi.

Penepo mu kifwatulo kya bu-dikumi kinoki tumona mwine-Leza, ne mukendi wa Leza waiya kukasela mushipiditu wandi mubinge, kūlu kudi Leza. Kadi muya wandi, ne mushipiditu wandi ukanyongololwa ku bifungwa bya ngitu yandi ya bu-mwita, ukakanda kukēkala monka mu kyadi kya yewa wāsanshilwe. Ebiya bakamulubula ne nsangaji mikatampe mu kifuko kya Leza, ne diwi dya Mfumwetu Mwine nadyo dikamunena'mba: Ubanengeja shobe, nanshi wi mupika mulumbuluke wa binebine mutūkanye, katwele muyampe momwa mu ndoe ya Mfumobe. Mateo 25:21. Penepo Satana kadipo ne lupusa kwadi kumutenga dikwabo, mhm, mwanda i luleme ku mēso a Yehova, lufu lwa bapandulwemo bandi. Nyimbo 116:15. Ebiya naivwene diwi mūlu amba: Soneka'mba: Bo bakatōkwe, shabo boba bafu bafwila mudi Mfumwetu kushilwila ku dyalelo dinodi; ino Mushipiditu nandi'mba: Mo monka, bakōke umbyakuputumaputuma byabo, ke-bintu bilongwa byabo bikakunkujanga. Kusokwelwa 14:13.

Peneponanshi, abe muswedibwe, utanga dino dibuku dinodi, Leza Akukwashe uMupe mutyima obe, mwanda Aye Ukusenswe, kadi Ukwisashila dyalelo dinodi'mba: Wami mwana, mwana-mulume, (nansha mwana-mukaji mwine), mpe mutyima obe. Nkindi 23:26. Kadi umpe obe mutyima mukōkekōke, wakufitwa byamalwa, ino Aye Ukakupa mutyima mupya'tu, ne mushipiditu mupya munda mobe. Nanshi i kijila kukōkela bisakasaka bya obe mutyima wa bōngojani, ke-muntu yewa wikulupila mutyima wa aye mwine i kivila, ino yewa unanga ne űeni, aye ukanyongololwa. Nkindi 28:26. Kadi Leza Ukalekelela bubi bobe, ino abe ukalama-tyila bōloke bonka, ke-mintu mpalo ya bubi i lufu, ino kya-buntu kya Leza i būmi bwa nyeke monka mudi Kidishitu Yesu Mfumwetu. Loma 6:23.

Penepo ne banwe bakwitabija mudi Leza, mubapu kwipana kudi Leza, nanshi i biyampe nenu mukakwatyidila konka ku muswelo wa myanda ya binebine mu kwitabija,

ne mu lusa ludi mudi Kidishitu Yesu, mwanda banwe mukōkeja kunena monka mwānenene Mutumibwa Polo'mba: Mwanda ami mwine muyūkile O ngitabije, kadi nsumininwe pakatampe pene na'mba, Uyūke kulama kyokya kyo naMufikijije ne ku dyodya difuku dine. 2 Temote 1:12. Ino banwe baswe, enka kwitamija banwe bene pa kwitabija kwenu kukola byamwiko, ne kulombela mu Mushipiditu Sandu, nabya mwilamei monka mu lusa lwa Leza. Kadi mwelei mēso konka kudi Yesu Kilongoji kya kwitabija kwetu, mwanda Aye Mfumwetu'mba: Ami enka ne dishinda, ne bine, ne būmi. Ebiya Mfumwetu Mwine Wiyanga pa mwanda wa kwitutambula bu-bandi ba aye mwine, nabya tukēkalanga nyeke ne nyeke ke ne Mfumwetu, Ye Udi Mulopwe wa bamilopwe, ne Mfumwandya bamfumu.

Ino pano kudi Aye Uyūkile kwimulama'mba, bakakukala, ne kwiumbika mu kifuko kya ntumbo yandi kwampikwa buleza, mu tusepo tukatakataka twine, kudi Leza umo enka kasuku kandi, Umpandiji wetu, padi Yesu Kidishitu Mfumwetu, kwikale ntumbo, ne bukatampe, bulopwe, ne lupusa, ku myaka yadiko'ya, ne ya pano mine, ne ku ya nyeke na nyeke idi kumēso. Amena. Yude 24:25.

Kudi ntanda milumbuluke,
Leza wetu Witukungila,
Ye Wa kwitufikija konka,
KotukaMutotanga nyeke.

Pākaya, Mfumwetu,
Tukatekunwa nandi mulu.

Tukēmbanga mu ntanda impya
Nyimbo kudi Yesu Kidishitu,
Tukēkalamo nandi nyeke
Ne kuMwingidila mingilo.

Kudi Yesu Wakwitukūla,
Wasanguka, Waenda mūlu,
Bulopwe, buleme, ne ntumbo
Byo byandi biMutumbikilwe.

Pākaya, Mfumwetu,
Tukēmona mu yoya ntanda.

—::—

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)